

Uitgangspunten beoordeling kengetallen

Versie 2021

Samenvatting

In deze notitie wordt een kader voorgesteld voor de beoordeling van kengetallen. De beoordeling van de 5 individuele kengetallen en hun samenhang is wettelijk verplicht en wordt beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing in de begroting en jaarstukken. De kengetallen en andere indicatoren, zoals het meerjarig overzicht van baten en lasten, de balans en het weerstandsratio, geven tezamen een beeld van de financiële positie van de gemeente.

Het kader voor de beoordeling van de kengetallen wordt vormgegeven door het vaststellen van een rekenmethode voor een totaalcijfer voor de kengetallen tezamen en streefwaarden voor het totaalcijfer en per kengetal. Door dit kader kunnen college en raad de financiële positie van de gemeente Gooise Meren gemakkelijker beoordelen en vergelijken met andere gemeenten.

Uitgangspunt 1: Er wordt een totaalcijfer berekend over alle kengetallen om een oordeel te kunnen geven over de samenhang.

Uitgangspunt 2: Het streven is een totaalcijfer te behalen van een 7 of hoger en is minimaal een 6.

Uitgangspunt 3: Per kengetal gelden de volgende categorieën als streefwaarden:

- Netto (gecorrigeerde) schuldquote: Categorie B
- Solvabiliteit: Categorie B
- Grondexploitatie: Categorie A
- Structurele exploitatieruimte: Categorie B
- Belastingcapaciteit: Categorie C

De uitgangspunten in de notitie worden opgenomen in de nog op te stellen Nota Risicomanagement die later dit jaar zal worden voorgelegd aan de Raad.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Methode beoordeling kengetallen	5
3	Streefwaarden Gooise Meren	7
3.1	Streefwaarden per kengetal	7
3.2	Streefwaarde totaalcijfer kengetallen	7
3.3	Kengetallen door de jaren heen	8
	Bijlage 1 Toelichting per kengetal	9
	Bijlage 2 Benchmark	13

1 Inleiding

Minimaal twee keer per jaar, bij de begrotingsbehandeling en bij de vaststelling van de jaarrekening, heeft de gemeenteraad vanuit haar controlerende taak, aandacht voor de (ontwikkeling) van de financiële positie van de gemeente. De financiële positie is te beoordelen op basis van een aantal indicatoren. De belangrijkste zijn het meerjarig overzicht van baten en lasten en de balans, waarbij het realiseren van structureel en reëel evenwicht het primaire doel is. Daarnaast zijn ook de kengetallen en de weerstandsratio in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing belangrijke graadmeters voor de beoordeling van de financiële positie. Voor het weerstandsratio zijn er al normen gesteld door de raad, maar nog niet voor de beoordeling van de kengetallen.

De wettelijk verplichte kengetallen:

- Netto (gecorrigeerde) schuldquote
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

De kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Zij leggen verbanden tussen een aantal aspecten die elk voor een verantwoord oordeel van de financiële positie relevant zijn. De financiële positie is altijd een momentopname waardoor een getal alleen niet zoveel zegt. Het gaat om de verbanden tussen de getallen en de ontwikkeling van getallen over een aantal jaren.

De interpretatie van de kengetallen in relatie tot de financiële positie is geen exacte wetenschap, maar is een zaak van duiding van de cijfers in de lokale context door het college en de gemeenteraad. Of en zo ja, in welke mate een bepaalde waarde van een kengetal tot het nemen van acties moet leiden wordt dan ook bepaald door het belang dat het college en de gemeenteraad aan de waarde of de ontwikkeling van een kengetal geeft.

Wettelijk is het verplicht om een oordeel te geven over alle kengetallen samen. Het hanteren van eigen normen of streefwaarden helpt bij het beoordelen. In deze notitie gaan we in op welke rekenmethode Gooise Meren wil gebruiken om de samenhang van de kengetallen te bepalen en welke streefwaarden we willen hanteren per kengetal en voor de beoordeling van de samenhang.

Vervolgens wordt de rekenmethode toegepast op de cijfers van de Programmabegroting 2021 en tot slot wordt per kengetal aangegeven hoe deze wordt berekend, waarover het getal iets zegt en hoe er op gestuurd kan worden.

2 Methode beoordeling kengetallen

De berekening van de kengetallen zelf is wettelijk vastgelegd. Bij de invoering van de kengetallen is door de wetgever een bewuste keuze gemaakt om geen norm op te leggen. Het is aan gemeenten zelf om ervoor te kiezen de kengetallen te normeren.

Door onze toezichthouder, de provincie, worden de kengetallen van gemeenten beoordeeld op basis van 3 (risico)categorieën: Minst risicovol, Neutraal of Meest risicovol. Tot nu toe beoordeelt Gooise Meren de kengetallen ook volgens deze categorieën in de begroting en jaarstukken.

Om een gefundeerd oordeel te vormen over de samenhang van alle kengetallen heeft accountantskantoor BDO een nieuwe methodiek gepresenteerd. Zij borduren voort op de (risico)categorieën die de provincies hanteren. Afhankelijk van de categorie en het kengetal worden er punten toegekend om een totaalcijfer te berekenen. Het voordeel hiervan is dat:

- er een totaal oordeel worden geven over de financiële positie van de gemeente in vergelijking met voorgaande en komende jaren;
- de financiële positie van de gemeente Gooise Meren kan worden vergeleken met alle andere gemeenten.

De kanttekening die hierbij moet worden gemaakt is dat het totaalcijfer niet afzonderlijk geïnterpreteerd kan worden en ten alle tijde een nadere toelichting vereist.

In onderstaande tabel wordt de methode weergegeven. Door de punten per kengetal uit de bijbehorende categorie bij elkaar op te tellen ontstaat een totaalcijfer. Een gemeente behaalt 10 punten indien alle kengetallen van een deze gemeente vallen binnen de categorie 'Minst risicovol'. Gemeenten die alle kengetallen scoren in de categorie 'Meest risicovol' krijgen de laagst mogelijke score van een 3,2.

	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	<90	3	90-130	2	>130	1
Solvabiliteitsratio	>50	4	20-50	2,7	<20	1,3
Grondexploitatie	<20	1,5	20-35	1	>35	0,5
Structurele exploitatieruimte	>0	1	0	0,6	<0	0,3
Belastingcapaciteit	<95	0,5	95-105	0,3	>105	0,1
Totaalcijfer		10		6,6		3,2

De netto (gecorrigeerde) schuldquote en de solvabiliteit zijn de belangrijkste kengetallen voor het bepalen van de financiële gezondheid van een gemeente. Hieronder wordt kort uitgelegd waar deze twee kengetallen inzicht in geven en waarom de overige kengetallen voor Gooise Meren in mindere mate bepalend zijn voor de financiële positie. BDO kent in hun rekenmethode ook meer punten toe aan de netto (gecorrigeerde) schuldquote en solvabiliteit.

Belangrijkste kengetallen:

- **Netto (gecorrigeerde) schuldquote:** Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.
- **Solvabiliteit:** Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Overige kengetallen:

- **Grondexploitatie:** De gemeente Gooise Meren heeft weinig grondposities. Daarnaast kan een hoge marktwaarde van grond in een grondexploitatie ook een positief effect hebben op de financiële positie en is daardoor niet altijd een financieel risico. Tot slot tellen grondexploitaties die via een B.V. lopen niet mee in de berekening van het kengetal.
- **Structurele exploitatieruimte:** Voor de structurele exploitatieruimte geldt dat structureel evenwicht een wettelijk uitgangspunt is en er daardoor altijd gestuurd wordt op een waarde van 'o' (minimaal categorie B). Op begrotingsbasis zou het kengetal ook niet in categorie C mogen komen.
- **Belastingcapaciteit:** Bij het bepalen van het kengetal belastingcapaciteit is de WOZ waarde van grote invloed. In onze gemeente ligt deze waarde veel hoger dan gemiddeld in Nederland, waardoor dit kengetal al in verhouding hoger uitkomt. Wij hebben als gemeente weinig invloed op de WOZ waarden. De enige knop om nog aan te draaien is dan het OZB tarief en die laat juist zien dat wij deze nog relatief veel kunnen verhogen (zie ook bijlage 1). Daarom is het risico, dat we de belastingen niet meer kunnen verhogen hier niet van toepassing.

3 Streefwaarden Gooise Meren

We stellen voor om streefwaarden per kengetal en voor een totaalcijfer vast te leggen. Een uitgebreide toelichting per kengetal en de wijze waarop het kengetal te beïnvloeden is, wordt beschreven in bijlage 1 van deze notitie.

3.1 Streefwaarden per kengetal

Per kengetal wordt er voorgesteld om niet een exacte waarde te laten gelden als norm, maar een categorie als streefwaarde. De categorieën zijn gebaseerd op de indeling die de provincies hanteren bij het toezicht.

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde categorieën per kengetal opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de relevantie van het kengetal voor Gooise Meren en in welke mate de streefwaarde verantwoord is binnen de totale beoordeling van de financiële positie.

Kengetal	Toelichting streefwaarden	Categorie
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	Er vanuit gaande dat veel van onze voorgenomen investeringen een duurzaam karakter kennen, waarbij de kapitaallasten zijn gedekt in de begroting, stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie B.	B 90-130 (Neutraal)
Solvabiliteitsratio	De gemeente wil blijven investeren. Hierdoor daalt de reservepositie en moet de gemeente lenen. Het kengetal daalt daarom, maar een minimum van 20% vinden wij acceptabel. We stellen voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie B.	B 20-50 (Neutraal)
Grondexploitatie	In de gedachte dat we als gemeente geen significante grondposities zullen innemen stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie A.	A <20 (Minst risicovol)
Structurele exploitatieruimte	Gelet op de onzekerheden in zowel het sociaal als fysiek domein stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie B, een structureel sluitende meerjarenbegroting.	B 0 (Neutraal)
Belastingcapaciteit	Omdat de WOZ waarde in Gooise Meren beduidend hoger ligt dan het landelijk gemiddelde stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie C.	C >105 (Meest risicovol)

3.2 Streefwaarde totaalcijfer kengetallen

Voor het totaalcijfer willen we als streefwaarde een 7 hanteren. Als we de punten volgens de voorgestelde methode optellen voor de gestelde streefwaarden uit paragraaf 3.1, dan komt het totaalcijfer voor Gooise Meren uit op een 6,9 ($2+2,7+1,5+0,6+0,1=6,9$ afgerond een 7).

De verwachting is dat de kengetallen komende jaren voor een groot deel een negatieve trend laten zien, maar blijven volgens ons nog wel beheersbaar en niet onnodig risicovol. Omdat de financiële positie van gemeenten de komende jaren onder druk komt te staan en we nog wel willen blijven investeren stellen we voor om de streefwaarde niet hoger dan een 7 vast te stellen. Een hogere streefwaarde dan een 7 zal betekenen dat er met name veel minder investeringen kunnen plaatsvinden.

Verder stellen we voor dat we niet onder een 6 (afgerond) willen uitkomen, omdat dit aangeeft dat de twee belangrijkste kengetallen (netto schuldquote en solvabiliteit) in de meest risicovolle categorie uitkomen. De financiële positie is dan als slecht te beoordelen.

Als we in enig jaar onder de 7 uitkomen, dan wordt in de P&C cyclus toegelicht hoe en wanneer we weer uitkomen op minimaal een 7.

3.3 Kengetallen door de jaren heen

Het berekenen van een totaalcijfer heeft tot gevolg dat de financiële positie van de gemeente door de jaren heen kan worden beoordeeld. In onderstaande tabel wordt het verloop van de kengetallen volgens de Programmabegroting 2021 weergegeven. De kleur groen betekent in dit geval dat het voldoet aan de gestelde streefwaarden die we als Gooise Meren hanteren (paragraaf 3.1). De kleur groen hoeft derhalve niet altijd te betekenen dat het voldoet aan categorie A (minst risicovol).

Zoals zichtbaar is in onderstaande tabel behaalt Gooise Meren op basis van deze begroting, voor het jaar 2019 en 2020 een cijfer 8, maar kijken we evenwel naar de jaren daaropvolgend, dan zien we dat het totaalcijfer verslechterd naar een 6 en uiteindelijk een 5. Er is dan ook een trend die laat zien dat de financiële positie verslechterd en dat er vroegtijdig naar oplossingen moet worden gezocht om het cijfer richting de geformuleerde streefwaarde van een 7 te sturen. Deze beweging is reeds in gang gezet door het project Duurzame begroting in balans bij de Perspectiefnota 2022.

Verloop van de kengetallen (%)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Streefwaarden Gooise Meren
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	64,0	87,8	98,3	106,6	122,9	131,6	B 90-130
Solvabiliteitsratio	24,8	20,3	17,2	15,0	13,4	11,9	B 20-50
Grondexploitatie	4,4	5,2	5,6	4,7	3,8	4,7	A <20
Structurele exploitatieruimte	-5,3	1,6	0,8	0,1	0,4	0,5	B 0
Belastingcapaciteit	109,0	107,7	108,2	110,9	111,8	111,8	C >105
Totaalcijfer (afgerond)	8	8	6	6	6	5	Minimaal 6 Streefwaarde 7

Bijlage 1 Toelichting per kengetal

Netto (gecorrigeerde) schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Wanneer schulden worden aangegaan voor het financieren van duurzame investeringen waarbij de financieringslasten (rente) meerjarig in de begroting gedekt zijn, dan is er sprake van een gezonde financiering. Dit is daarentegen niet het geval wanneer langdurige schulden worden aangegaan voor het financieren van eenmalige consumptieve bestedingen.

Er wordt nog onderscheid gemaakt in de netto schuldquote en de netto gecorrigeerde schuldquote. In het tweede geval wordt er gecorrigeerd voor leningen die wij doorlenen. In deze notitie wordt er verder voor de streefwaarden geen onderscheid gemaakt in de twee soorten. Mede omdat er in de uitkomsten van de berekeningen weinig verschil zit.

Hoe kunnen we deze ratio beïnvloeden?

De vaste schuld is de grootste factor in deze ratio. De batenkant laat zich minder makkelijk beïnvloeden. Om de ratio te verlagen zal dus de schuldenlast moeten afnemen. Dit kan als volgt.

1. Minder (niet duurzame) investeringen leidt tot minder leningen (schulden) en verlaagt derhalve de ratio.
  - Een manier om dit te realiseren is het instellen van een kapitaallastenplafond (of investeringsplafond), waarbij op basis van criteria een maximum wordt gesteld aan het investeringsvolume;
  - Beoordelen van de voorgenomen investeringen op duurzaamheid en realisme in uitvoering en ambities
2. Verkoop van activa leidt tot inkomsten waardoor minder leningen behoeven te worden aangetrokken
  - Beoordelen aan de hand van vastgesteld accommodatiebeleid

Streefwaarde

Er vanuit gaande dat veel van onze voorgenomen investeringen een duurzaam karakter kennen, waarbij de kapitaallasten zijn gedekt in de begroting, stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie B.

Signaleringswaarden	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Netto (gecorrigeerd) schuldquote	<90	3	90-130	2	>130	1

Solvabiliteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Hoe kunnen we deze ratio beïnvloeden?

De balansomvang wordt bepaald door met name de materiële vaste activa (MVA, zoals gebouwen, inrichting openbare ruimte e.d.). Daarnaast gaat het om de verhouding van de financiering van die MVA door eigen vermogen dan wel vreemd vermogen (leningen bij banken)

De hoogte van de balansomvang hangt bijna volledig samen met het investeringsvolume.

1. Minder (niet duurzame) investeringen leidt tot een lager balanstotaal en verlaagt derhalve de ratio.
  - Een manier om dit te realiseren is het instellen van een kapitaallastenplafond (of investeringsplafond), waarbij op basis van criteria een maximum wordt gesteld aan het investeringsvolume;
  - Beoordelen van de voorgenomen investeringen op duurzaamheid en realisme in uitvoering en ambities

Door minder investeringen wordt de financieringsbehoefte (leningen) uiteraard ook minder. Maar door verhoging van het eigen vermogen kan de behoefte aan leningen verder worden verminderd.

2. Verkoop van activa leidt tot inkomsten waardoor de reservepositie kan toenemen en minder leningen behoeven te worden aangetrokken
  - Beoordelen aan de hand van vastgesteld accommodatiebeleid

Streefwaarde

We stellen voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie B, met een minimum van 20%.

Signaleringswaarden	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Solvabiliteitsratio	>50	4	20-50	2,7	<20	1,3

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Wanneer een gemeente leningen heeft afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject dan heeft zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost.

Opmerking

Gooise Meren heeft weinig grond in eigendom voor ontwikkeling en zal ook in de toekomst niet veel gronden kopen is de verwachting. Het risico om veel verlies te lijden op grondverkoop wordt dan ook laag ingeschat en op dit kengetal zal ook niet actief gestuurd worden. Dit is ook terug te zien in het gewicht aan dit kengetal ten opzichte van de andere kengetallen door BDO. Daarnaast kan bij een hoge grondwaarde betekenen dat het hebben van veel grondposities ook een positief effect kan hebben op de gemeentelijke begroting.

Wel is het goed om op te merken dat wij wel grond in eigendom hebben via onze deelneming als aandeelhouder in de Crailo BV die de grondexploitatie uitvoert voor de ontwikkelingen van Crailo. Dit risico zit niet verwerkt in dit kengetal. Over de risico's hierbij worden in de paragraaf verbonden partijen verder toegelicht.

Hoe kunnen we deze ratio beïnvloeden?

Deze ratio kan, naast eerder genoemde verhoging van de baten, positief worden beïnvloed door het verlagen van de grondpositie. De grondpositie kan worden verlaagd door verkoop van grond en vermijden van strategische gronden.

Streefwaarde

In de gedachte dat we als gemeente geen significante grondposities zullen innemen stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie A, met een maximum van 20%

Signaleringswaarden	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Grondexploitatie	<20	1,5	20-35	1	>35	0,5

Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul (tussen – 0,4% en 0,4%) betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn.

Opmerking

Voor de structurele exploitatieruimte geldt dat het uitgangspunt wettelijk al is dat er een structureel evenwicht moet zijn. Hierop toetst de provincie als toezichthouder.

Hoe kunnen we deze ratio beïnvloeden?

Deze ratio kan positief worden beïnvloed door de structurele lasten te verlagen en/of de structurele baten te verhogen.

1. Het verlagen van de structurele lasten kan door het naar beneden bijstellen van ambities, heroverweging van taken e.d.
2. Bij het verhogen van structurele opbrengsten kan worden gedacht aan het verhogen van leges, tarieven en belastingen.

Streefwaarde

Gelet op de onzekerheden in zowel het sociaal als fysiek domein stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie B, dus een structureel sluitende meerjarenbegroting.

Signaleringswaarden	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Structurele exploitatieruimte	>0	1	0	0,6	<0	0,3

Belastingcapaciteit

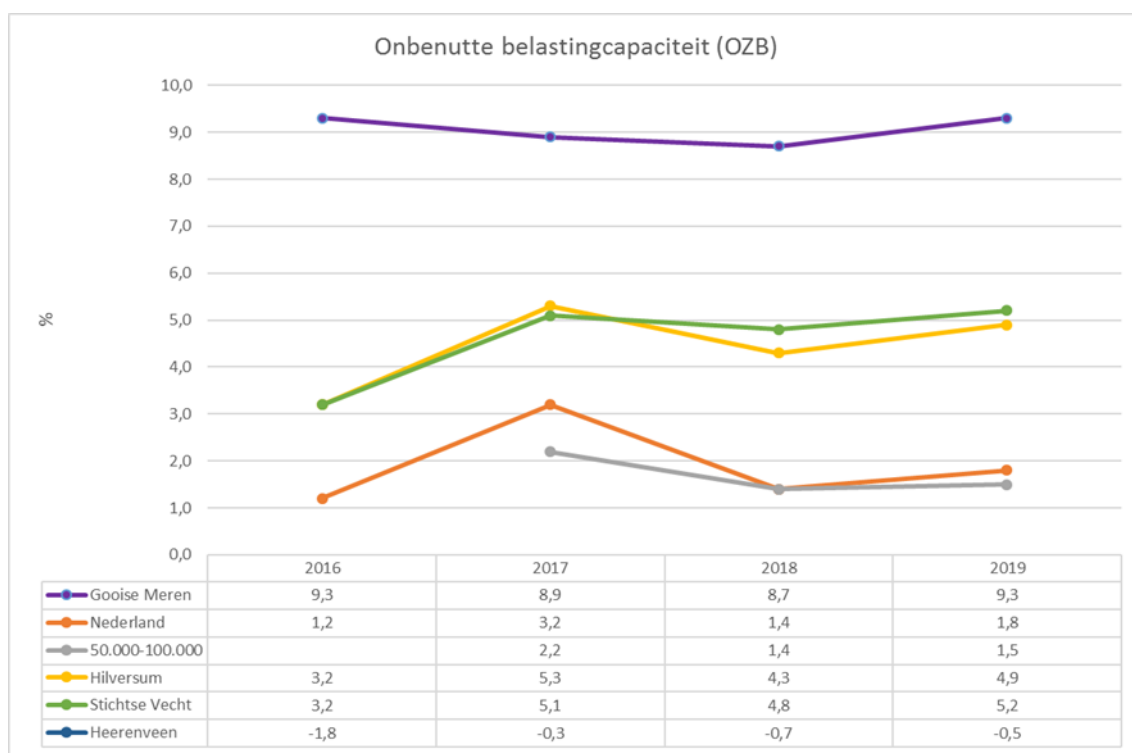
Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Als dit percentage hoog ligt, hoeft dat nog niet te betekenen dat de gemeente minder inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. De hogere woonlasten kunnen immers ook veroorzaakt zijn door een hogere gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Om te kunnen bepalen of de gemeente nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen is het nodig om na te gaan in hoeverre de riool- en afvalheffingen kostendekkend zijn en hoe het OZB-tarief van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

Opmerking

Gooise Meren valt vaak onder categorie C, zeer risicovol. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De gemiddelde woonlasten liggen iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit komt voornamelijk door de hogere WOZ-waarden van de woningen in Gooise Meren, ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat zorgt voor een gemiddeld hogere OZB (onroerendzaakbelasting). Als we rekening houden in de berekening over 2020 met een gemiddelde WOZ waarde van Nederland, dan komt het kengetal uit op ongeveer 90% (Categorie A).

Het percentage (tarief per eenheid) van de OZB in Gooise Meren ligt onder het gemiddelde van Nederland. Dat tarief van Gooise Meren (0,0699) ligt ruim onder het door het Ministerie bepaalde 'redelijk peil' voor toelating tot artikel 12 voor 2020, zijnde 0,1809 (het verschil bepaalt de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit). In de grafiek hieronder wordt ook zichtbaar dat Gooise Meren, in vergelijking met andere gemeenten, in theorie nog veel ruimte heeft om de OZB te verhogen. Hierdoor zien wij het kengetal 'belastingcapaciteit' niet als een groot risico.

Hoe kunnen we deze ratio beïnvloeden?

De ratio kan positief worden beïnvloed door het OZB-tarief te verlagen. Hiermee staat dit op gespannen voet met de beïnvloeding van de andere ratio's.

Het tarief per eenheid van Gooise Meren (0,0699) ligt evenwel ruim onder het door het Ministerie bepaalde 'redelijk peil' voor toelating tot artikel 12 voor 2020, zijnde 0,1809. Indien een gemeente geen structureel evenwicht meer kan bereiken en een beroep doet op een artikel 12 bijdrage van het Rijk, dan wordt eerst gekeken naar het gehanteerde OZB-tarief. Het verschil bepaalt namelijk de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit, ofwel de mogelijkheid van de gemeente om extra structurele inkomsten te genereren.

Streefwaarde

Omdat de WOZ waarde in Gooise Meren beduidend hoger ligt dan het landelijk gemiddelde stellen we voor om als streefwaarde uit te gaan van Categorie C.

Signaleringswaarden	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Belastingcapaciteit	<95	0,5	95-105	0,3	>105	0,1

Bijlage 2 Benchmark

In onderstaande grafiek staat een vergelijking van deze kengetallen met andere gemeenten. Er wordt vergeleken met het gemiddelde van Nederland, de gemeenten met 50.000-100.000 inwoners, buurgemeente Hilversum en de gemeenten met vergelijkbare kengetallen in 2019 (Stichtse Vecht en Heerenveen).

De trends laten zien dat ook bij de vergelijkende gemeenten, de twee belangrijkste kengetallen op termijn een verslechtering laten zien. Dit is in lijn met signalen over de verslechterende financiële positie van gemeenten als gevolg van de hogere uitgaven op het Sociaal domein en het beleggen van meer taken bij de gemeenten vanuit het Rijk zonder voldoende financiële compensatie.

De gegevens die gebruikt zijn voor de benchmark komen van de website waarstaatjegemeente.nl, Findo.nl en begrotingen van individuele gemeenten. Alle cijfers tot en met 2019 zijn op basis van werkelijke cijfers (jaarstukken) en de cijfers vanaf 2020 zijn op basis van begrotingen 2020. De gemiddelden van veel kengetallen van heel Nederland en gemeenten 50.000-100.000 inwoners blijven vrijwel gelijk vanaf 2019, maar dit komt door het gebruik van (oude) cijfers uit 2019 en zijn nog iets te rooskleurig.

Voor de gekleurde vakken bij de grafiek over het totaal cijfer is er uitgegaan van de voorgestelde streefwaarden 7 en minimaal een 6.

